

15. februar 2019

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nunami maani angerlarsimaffeqanngitsut pillugit ajornartorsiuteqarnermut aaqqiissutissanut eqqarsartussamik suleqatigiisitamik suligasuartussamik pilersitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Suleqatigiissitaq politikerinut aaqqiissutissanik tigussaasunik siunnersuuteqassaaq innersuussuteqarlunilu aamma kingusinnerpaamik ulloq 31. august 2019 saqqummiussissaaq suliniutissat akilersornissaannut aaqqiissutissanullu.

(Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Suleqatigiissitsisut)

Tunngavilersuut:

Issittumi najugaqarpugut angerlarsimaffeqanngitsutut inuuffigissallugu imaannaanngitsorsuarmi. Angerlarsimaffeqanngitsut illoqarfiit ilaanni amerleriapiloornikuupput aamma kommunit namminnek isumagisinnaanngilaat angerlarsimaffeqanngitsut siumut aallartissallugit. Taamaattumik eqqarsaatini qaninnerpaavoq Namminersorlutik Oqartussat kommunillu suleqatigiittuuppata, innuttaasorpasuit neriuutissaqaratik inissisimasut ajunnginnerpaamut aallariarsinnaaqqullugit. Angerlarsimaffeqanngitsut assigiinngitsorpassuupput aamma taakku pillugit ilisimasalik peqareerpugut. Ilisimasat taakku suliamut ilanngunneqassapput.

Pisariaqartinneqarpa containerinik angerlarsimaffiliortarnerup nunap sinneranut siaruarnissaa immaqqa Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akileeqatigiisinnerisigut? Pisariaqartinneqarpa palasit suleqataatinneqarnissaat imaluunniit inuit allat oqaloqateqarnissamut sungiusarsimasut imaluunniit artorsaatiniq suliaqarnissamut angerlarsimaffeqanngitsutut inuunermiik ingerlaqqittoqarnissaa pillugu? Angerlarsimaffeqanngitsut piginnaanngorsarneqarnissaminnut pisariaqartitsippat imaluunniit Kofoed Skoletut ittumik neqeroorfigineqarnissartik pisariaqartippaat ingerlaqqissagunik. Aamma sineriammi? Pisariaqartinneqarpat ujaasilluni suliniuteqarnissaaq imaluunniit suleqatigiit aqqusinerni angalaartartut atorneqarnissaat? Pisariaqartinneqartut paasiniartariaqarpugut, angerlarsimaffeqanngitsutut inuuneeq peerumallugu.

Nalunaarutini kisitsisit saqqummiunneqartut naapertorlugit innuttaasut 1,6 procentii angerlarsimaffeqanngillat. Assersuutigalugu Danmarkimi innuttaasut 0,1 procentii angerlarsimaffeqanngitsutut nalunaarsorneqarnikuupput. Issittumiippugut aamma ukiut issittartorsuupput, angerlarsimaffeqanngitsut inuuffigisariaqangaat, angerlarsimaffeqanngitsutut inuunerup qaavatiqut akiorniartariaqartoq. Maannamut upperisarsioqatigiit inunnik ikiuisartut kiisalu allat suliniartut ataasiakkaannguit isumagisarpaat angerlarsimaffeqanngitsut ukiukkut qiusannginnissaat, pisortalli iliuuserisartagaat annikitsuaraararsuupput, angusassamik toraagaqarluni ajornartorsiutip akiorneqarnera eqqarsaatigalugu. Taamaattumik suleqatigiisitaliortariaqarpugut.

Kommunit ullumikkut sullissinerminni ima ilungersortigaat allaat kinguussaaqqajuarlutik. Aamma angerlarsimaffeqanngitsorpassuit inuttut nukissaqanngillat inunnik isumaginnittoqarfimmut utikassallutik, ataatsimiigiassallutik il.il. peqataanillu unnuppat siniffigisinnaasaminnik ujarliutigalutik imaluunniit nerisassaminnik ujarliutigalutik.

Amerlanerusumik illuliortiternissap unamminartuunerata saniatigut aamma akiitsunik

isumakkeerinnittoqartariaqarnerata saniatigut malunnarpoq assigiinngitsutigut suliniartoqarnissaa pisariaqratinneqartuq tamannalu sukkanerpaamik aallartittariaqarparput. Inuiaqatigiinnut kannunaqaaq ima ikiuinerlussinnaatigigatta allaat innuttaaqatigut ulorianartorsiortut sapagittarlutigit.

Angerlarsimaffeqanngitsuunerput pissutaapput pissutsit sivirusumik ataavartumillu politikikkut suliniutigisariaqartut. Aammali ajornartorsiutit tigussaasut tassanngaannaq pisartut pissutaallutik inoqatitta erloqillutik qinnuloorlutik inuulertarnerannut pissutaasarput imaluunniit aamma arlaannik pilliuteqartariaqartarput immaqalu stressertarlutik ikinngutiminni, nalunngisaminni ilaqquttaminniluunniit iserfissarsioraluarnerminni taamaattumik tarnikkut timikkullu aamma naalliuteqartarput piffissaq sivirusunerusoq isigalugu aqqikkallarneqarsinnaanngitsunik.

Ullumikkut angerlarsimaffeqanngitsut imatut immikkoortiterneqarneq ajorput. Uani eqqarsaatigaakka soorlu angerlarsimaffeqanngitsut ingerlaannaq sulilersinnaagaluartut, angerlarsimaffeqanngitsut sullinneqaaqqaartariaqartut aamma angerlarsimaffeqanngitsut inuunermik sinnerani pisortat ikiorsiissutaannik nappateqartariaqartussat. Angerlarsimaffeqannginnertik pissutigalugu taamatigut kommunimut ornigussinnaaneq ajoramik il.il.

Taamaattumik atorsinnaasunik piviusunngortinneqarsinnaasunillu aqqiissutissanik nassaartariaqarpugut utaqqinitsinni. Pisariaqartinneqassanerluni suliniutit Kofoed Skoletut ittut annertusineqarnissaat, tassanimi ulluunerani kialaartumiikkiartortoqarsinnaasarmat immaqaa aamma assigusunik Kommuneqarfik Sermersuup saniatigut kommunini allani tamakku neqeroorutigineqarsinnaapput? Angerlarsimaffeqanngitsunut atornerluisunut assigusunik neqerooruteqartariaqassaagut, ulluunerani ornittagaasinnaasut eqqarsaatigalugit? Pisariaqartinneqassanerluni immikkoortiternissaq suaiaassutsimu taamma ingerlaannaq sulilersinnaasunut taakkulu unnuisarfissaannik neqeroorfigisarlugit? Ajornartorsiut alligaluttuinnartuq naammattumik eqqumaffigineqanngilaq aamma taamaattumik suleqatigiisitaq sulinerlut sakkuusinnaavoq tulluuttoq ineriartorneq aallartikkumallugu.

Kialluunniit isillip aamma angerlarsimaffeqanngitsunut ilisimasaqalaartup soorlu Kommuneqarfik Sermersooq, takusinnaavaa inuit ikiorneqarnissaminnut, unnuinissaminnut aamma neriffissaqarnissamut pisariaqartitsisut amerliartupiloortut. Aamma qularnanngilaq kommunini allani taamaappoq. Paaseqqissaartariaqarpagut tamakku iliuuseqajaarlutalu kiisalu aqqiissutissanik nassaartariaqarpugut piffissap sivirusunerusoq isigalugu politikikkut iliuuseqartoqarnissaata tungaanut.

Naalagaaffiit Peqatigiit inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiisutaanni artikel 24-mi immikkoortoq 1-mi allaqqavoq: " Kialluunniit pisinnaatitaaffigaa inuussutissaqarnissani, nammineq ilaqquttamilu peqqinnissaannut inuunissaannullu qulakkeerisumik, tassunga ilaallutik inuussutissat, oqorsaatit, atisat inissarlu."

Artikeli taanna ullumikkut nunatsinni unioqquttipparput aamma taamaattumik pisariaqartipparput ajornartorsiutitsinnut alliaruinnartumut aqqiissutissanik nassaarnissarput. Ataqqinartunik aqqiissutissanik.

Inuit angerlarsimaffeqannginnertik toqqutigisinnaavaat aamma inuit ilaat unnuisarput tummeqqani nilleqisuni, bakterিয়াqaisunilu, allanik periarfissaqannginnamik. Inuit taakku aamma pisariaqartippaat ataqqinartumik pineqarnissartik allatulli.

Suleqatigiisitamat suligasuartussamat tunngatillugu makku siunnersuutigerusuppagut:

- 1) Suleqatigiisitap inuttalersorneranut atatillugu Namminersorlutik Oqartussaniit atorfillit susassaqtut marluk toqqarneqassapput kiisalu kommunit tamarmik immikkut susassaqtumik minnerpaamik ataatsimik aamma toqqaassapput, ilisimasaqtunik angerlarsimaffeqannginnerup ajornartorsiutaaneranut taakkulu saniatigut Ilisimatusarfimmi ilisimatusartut suleqataassapput.
- 2) Suleqatigiisitap piginnaatinneqassaaq oqartussaaffinniik ilisimasaniik atorsinnaasunik piniarnissaminut sulinermilu aallaaviussapput atortut tulluartut, nalunaarutit aamma misissuisimerit.
- 3) Namminersorlutik Oqartussat kommunillu suleqatigalugit suleqatigiisitaq innersuussuteqassaaq kommunini angerlarsimaffeqannginnermut iluarsissutaasinnaasunik. Aaqqiissutissatut innersuussutinut ilaatigut ilanngunneqassapput ataqqinarsaaqqinnissamat periusissat siunertaralugu sinaakkutit pioreersut iluanni sulinissamat piareersimalernissaq kiisalu ataqqinarsaaqqinnerup ingerlanerani containerit kiassarneqarsinnaasut qassit pisariaqartinneqassanersut taamatuttaaq ilanngunneqassapput malitseqartitsinnermut atatillugu suliniutissat qularnaarumallugu angerlarsimaffeqanngitsut sulilersinnaanissaat kiisalu malinnaanissamat aaqqiissuussinerit pilersinnissaat qularnaarumallugu angerlarsimaffeqanngitsunut suliniutit ingerlaavartumik malinnaavigineqarnissaat.
- 4) Suleqatigiisitaq innersuussutai Namminersorlutik Oqartussat kommunillu aningaasaleeqatigiinnissaannut taamatullu angerlarsimaffeqanngitsut pillugit suliniutissaannut tunngaviussapput kiisalu angerlarsimaffeqanngitsut pitsaasumik ataqqinartumillu pineqarnissaatnnut aamma angerlarsimaffeqanngitsut ataavartumik katsorsarneqarnissaat, ataqqinarsarnissaat inissarsiornerallu qularnaarumallugit.
- 5) Suleqatigiisitaq politikernut aaqqiissutissanik tigussaasunik siunnersuuteqassaaq, nunami maani angerlarsimaffeqanngitsut pillugit ajornartorsiummut aaqqiissutissat eqqarsaatigalugit.

Qilanaarpugut pineqartoq pillugu partiinik allanik Naalakkersuisunillu oqalliseqateqarnissatsinnut.

Aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu namminersorlutik inuutissarsiortunut kingunissai.

Oqaatigineqareersutut immikkoortumut tulluuttunik ilisimasaqareerpugut, Ilisimatusarfimmi 2017-mi saqqummersinneqarnikut, Naalakkersuisut namminneq saqqummersissimasaat, Kalaallit Røde Korsia ulorianartorsiortarneq pillugu saqqummersittagai kiialu nalunaarutit assigiinngitsut aamma Ilisimatusarfimmi ilisimatusarsimerit inernerit, Naalakkersuisut paasissutissaataat kiisalu 2013-mi Statens Byggeforskningsinstituttip nalunaaruserisimasaa.

Namminersorlutik Oqartussani atorfilinnut 500.000 koruunik amerlanerusut aningaasartuutigineqartariaqanngillat. Kommunit ilisimatuullu toqqassappassuk suleqatigiisitami suleqataassallutik taava aamma taamatut aningaasartuuteqartoqarnissaa naatsorsuutigineqartariaqassaaq. Taakku qaavisigut angalanermut aningaasartuuteqartoqassaaq immaqalu ataatsimiinnernut kiisalu aamma naqitanut taakkulu nutsernerinut aningaasartuuteqartoqassaaq.

Inassutigissavara ataatsimiinnernut aningaasartuutit sapinngisamik minnerpaaffimmiitinniarneqassasut atortut teknikkimut tunngasut elektroniskiusullu pioreersut atornerisigut.

Aningaasartuutit katillugit 1.500.000 koruuninit amerlanerunaviangillat.

Aningaasarsiornikkut allaffissornikkullu namminersorlutik inuutissarsiortunut kingunissai.
Soqanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunissai.
Soqanngilaq